

بونسای

مهندس اسماعیل پیش بین

عضو هیات علمی دانشگاه تهران

پردیس کشاورزی ابوریحان

پیش بین، اسماعیل، ۱۳۲۱ -

پونسای / تالیف اسماعیل پیش بین، -- تهران: آبیژ، ۱۳۸۴.

۱۲۸ ص: مصور.

ISBN: 964-8397-57-0

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیپا.

۱. بن سای، ۲. گیاهان آپارتمانی. الف. عنوان.

۶۳۵/۹۷۷۲

ب ۹ پ / ۴۳۳/۵ SB

کتابخانه ملی ایران

۱۳۳۰۱-۸۴م

نام کتاب: پونسای

تالیف: مهندس اسماعیل پیش بین

ناشر: آبیژ

نوبت و تاریخ چاپ: اول - تابستان ۱۳۸۴

صفحه آرای: سعید صحابی

لیتوگرافی: آبرنگ

قطع: وزیری

تیراژ: ۵۰۰۰ نسخه

شابک: ۹۶۴-۸۳۹۷-۵۷-۰۰

حقوق برای مولف محفوظ است.

مراکز پخش:

کتاببیران- میدان انقلاب، بعد از چهارراه کارگر، جنب شیلات، پلاک ۲۳۷

تلفن: ۶۴۲۳۴۱۶-۶۹۲۶۶۸۷

نوپردازان- خیابان لبافی نژاد، بین اردیبهشت و فروردین، پلاک ۲۰۶

تلفن: ۶۴۹۴۴۰۹-۶۴۱۱۱۷۳

مقدمه

تنها هدف پرورش و نگهداری گیاهان آپارتمانی در محدوده‌های سنگی و آجری و سیمانی انتقال طبیعت به چهار دیواری منزل است، اما چرا دیدن چند گیاه گلدانی هیچ کس را ارضاء و اقتناع نمی‌کند و همیشه منتظر سیزده توروژ و یا روز جمعه تعطیل آخر هفته هستید تا خود را به طبیعت بسپارید؟

علت علاقه زیاد به مشاهده طبیعت را در این جستجو کنید که گیاه آپارتمانی فقط جزئی از طبیعت است. نحوه خروج شاخه از تنه اصلی، تنه ضخیم و قاچ قاچی درختان کهنسال و نازک شدن نسبی تنه در فاصله گرفتن از خاک تا جوانه‌های لطیف و ظریف انتهایی، اختلاف رنگ برگ در خزان و بهار، و کج شدن درختان در اثر عوامل نامساعد و خشک شدن قسمتی از تنه و شاخه همه و همه از این حکایت دارند که چشم شما به دنبال دیدن تضادها در اندازه‌ها و رنگها و بافت‌ها و شکلها است. و از این حکایت دارد که گل آپارتمانی قسمت بسیار کوچکی از طبیعت و فتوکپی از آن است اما درخت بونسایی یک درخت است به تمام معنی و کل طبیعت است و نه جزئی از آن. و تماشای آن دیدن خود طبیعت است.

هنر بونسایی تاریخی ۲۵۰۰ ساله دارد و هستند خانواده‌های چینی که گلدانی را در طول بیش از ۵-۴ نسل دست به دست کرده‌اند و چشم پوشی از مسافرت‌ها به خاطر نگهداری از آن به لذت تماشای آن می‌ارزد. حیف است که ما ایرانیان در این مهد هنر و فرهنگ تمدن از این هنر بهره‌ای نداشته باشیم. و حیف که دانشجوی کشاورزی ایرانی با شنیدن نام بونسایی سؤال کند که بونسایی چیست؟ و حتی از نظر گیاهشناسی نداند که راز طول عمر گیاه در گلدان چیست؟

این کتاب اولین کتاب علمی بونسایی در ایران است که مؤلف با استفاده از منابع اساتید این هنر لطیف و زیبا خصوصاً منبع شماره ۵ نوشته آقای Colin از هر کدام به نوعی سودبرده و قدر همه را می‌شناسد و دست همه آنهایی که در پیوند زدن زندان واره آپارتمان با سبزه و گل و طبیعت و بخشیدن رنگی بشری ترسهم هستند می‌بوسد و به همه کسانی که خط ارتباطی انسان و گیاه را خوانده و برای زیبا کردن محدوده‌های آجری و سیمانی قلم زده‌اند آفرین و دست مریزاد می‌گوید. و زمزمه مؤلف دائماً ترانه نسل ساده‌تر از ما است که «گل باشی و عمرت چو گل‌ها نباشد».

اگرچه انتشار و آموزش یک هنر برای اولین بار و فرهنگ سازی در آن وظیفه ناشر یا مؤلف نیست و عزم جدی متولیان را می‌طلبد. اما مؤلف با توجه به جمیع جهات این وظیفه را به عهده گرفته است تا شاید بتواند قدمی در جای نشینی بخشهای ویران شده جنگلها و باغها بر دارد و به یاری گلستانهای تکه تکه شده بیاید و هر تکه‌ای در گلدانی جا دهد و به آپارتمانها ببرد تا چون همیشه درخت و انسان به هم برسند و در برابر سنگ و سیمان و آهن تنها تمانند و این نیاز مردمی است که سطوح سخت و خشک شهرها و بزرگراهها مناظر طبیعی آنها را از بین برده است.

تیر ماه ۱۳۸۴

مهندس اسماعیل پیش بین

دانشگاه تهران، پردیس کشاورزی ابوریحان، گروه باغبانی

بخش اول

نکته‌های عمومی

• بونسائی چیست؟ ۶ • ژاپن و بونسائی ۷ • بونسائی جدید ۸ • سبک چنی و ژاپنی ۹ • بونسائی تجارتنی ۱۰ • بونسائی در فضای بسته ۱۱ • بونسائی در هوای آزاد ۱۲ • خرید بونسائی ۱۳ • نور ۱۴ • آب و هوا ۱۵ • زندگی یک درخت ۲۴ • آب ۳۱ • انواع آبیاری ۳۲ • زندگی در یک گلدان ۳۴ • تعویض گلدان ۳۶ • انتخاب گلدان ۴۰ • انتخاب کود ۴۲ • هرس ۴۵ • شکل‌دهی با سیم ۴۹ • بافت مرده ۵۱ • چین و شاری ۵۲ • تقویم ۵۴ • آفات و امراض ۵۸ • ازدیاد ۶۰ • نگهداری در مسافرت‌ها ۶۳

فهرست

بخش دوم

بونسائی‌ها

• افرا برک سه کنگره‌ای ۶۶ • افرای ژاپنی قرمز ۶۸ • افرا ژاپنی ۷۰ • افرای کیوهیم ۷۲ • بامبو (خیزران) ۷۳ • گل کاغذی ۷۴ • کارمونا ۷۵ • کارپینوس (ممرز) ۷۶ • سل تیس (داغداغان) ۷۸ • سیکاس ۷۹ • به ژاپنی ۸۰ • کام سپاریس ۸۱ • شرخشت زیتنی ۸۲ • کریپتومریا ۸۴ • فیکوس ۸۶ • فاگوس (راش) ۸۸ • جینکو ۸۹ • خاس ۹۰ • سرو کوهی ریجیدا ۹۴ • سرو کوهی چینی ۹۶ • تسوری ۹۸ • برگ‌نو ۱۰۰ • مورایا ۱۰۱ • سیب ۱۰۲ • مورد ۱۰۴ • ناندینا (خیزران مقدس) ۱۰۵ • زیتون ۱۰۶ • پسته ۱۰۷ • کاج سفید ۱۰۸ • کاج سیاه ۱۱۰ • انار ۱۱۲ • پودوکاریپوس ۱۱۴ • پیراکانتا ۱۱۵ • آزالیا ۱۱۶ • نارون ۱۱۸ • پیچ‌گلیسن ۱۲۰ • نکات مهم ۱۲۲ • بونسائی قدم به قدم ۱۲۴ • هشدارهای کاریکاتوری ۱۲۶ • منابع ۱۲۸

